

18. mars 1947.

nr. 4/ Fred. 12. mai 1945 - (5 org.) Ansv. red. i dette tidsskrift. Fra nr. 5 av Brakke st.

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

F. Riedmann - Johannessen Reider
Reidar, Anders Brakke

AVANTGARDEN

Gjenreisningen av den franske presse

Før frigjøringen av Frankrike hadde den provisoriske regjering vedtatt en rekke kompliserte regler for opprensningen og gjenreisningen av den franske presse. Da det kom til stykket, viste det seg at alle forordningene med de mange paragrafer spilte liten eller ingen rolle. Den nazistiske presse og de aviser som hadde samarbeidet med tyskerne og Vichy, ble formelig feid til side, og i deres sted dukket det opp en rekke nye blad, bygd på motstandsbevegelsen og på de frie underjordiske aviser fra okkupasjonstiden. De nye organer var plutselig der, ble skrevet, trykt og distribuert blant et sannhetstørstende publikum, uten hensyn til om forordningenes bokstav ble overholdt eller ikke. Det var som når en naturkraft sprenger alle hindringer.

jo viktigere er det at bladet dør etter å ha vært tyskkontrollert. Det vil i framtiden ikke komme til å finnes noe «Nouvelle Revue Française», da det berømte tidsskrift ble myrdet ved i to år å være organ for fransk fascisme, heller ikke noe «Revue des deux Mondes», ingen «Illustration», intet «Candido», enda dette blad ofte bød på fortrinlig lesning «mellom linjene». Blant de for tid og evighet hensøvede er også tyskerne villige redskap, det tidligere erkereaksjonære rojalistorgan «L'Action Française» og samarbeidsbladet, det tidligere venstreorgan «L'Oeuvre», «Le Matin», «Le Journal» osv.

Kommunistorganene «L'Humanité» er ikke kompromittert, likeså sosialistenes «Le Populaire» som under okkupasjonen fortsatte sin eksistens som underjordisk avis, «L'Aube» (de kristelige demokraters blad, nærmest hva vi ville kalle en venstreavis) og den katolske «Le Figaro», hvit litteraturside var et strålende forum for den åndelige motstand inntil tyskerne rykket inn i Lyon, hvor redaksjonen hadde installert seg og hvor menn

Regjeringens syn på saken er for øvrig det at ingen nåværende fransk avis eller noe tidsskrift må oppfattes som en fortsettelse av organer som har vært tyskerne eller Vichys propagandainstrumenter. Jo mer berømmelig et blads fortid har vært,

— propagandaen for å vekke hat mot undertrykkene, småfusket, småuredeligheten, svindelen og løgner, tyveriene, voldsmetodene og opphevelsen av alle de moralske normene som ellers regulerer vårt liv, kan ha preget oss mer enn vi selv er klar over.

Et hensikten med disse årenes kamp har vel ikke vært å la oss forme av det vi førte kampen mot? Den grunninnstilling som ligger bak alle overflatehendene, og som vi må prøve å redde noenlunde uskadd gjennom denne tiden, har dyperøtter og sterkere tradisjoner i Norge enn i de fleste land i den vest-europæiske kulturkretsen. Den er bygd opp hos store deler av folket og hos enkeltmennesker i en mere enn hundreårig kamp for Øverlands fire goder som —

Er ofre verd sannhet og frihet, rett og fred.

Kampen for disse verdiene er det som mer enn noe annet burde ha preget oss i den tid vi har gjennomlevd. Men vi har også ført denne kampen med åndens og fredens våpen i 126 år — noe som ikke er falt i mange nasjoners lodd. Det var ikke oss, men det kjempende, blødende og forrykte Europa i 1918 Øverland tenkte på, da han med bitende ironi fortsatte —

men hva skal vi ofre hverandre med? kors eller galge, bål eller sverd?

Den gledens og forløsningens tid vi nå opplever er ikke den rette til å forurense med at vi har hatet få fritt løp. Det er ikke den enkeltes sak å tenke på korset, galgen, bålet eller sverdet, nå i gledesrusen da følelsene er så oppjagde. Det er våre myndigheter som skal ordne oppgjøret med ro og sindighet og i respekt for de rettsregler vårt samfunn bygger på.

Utendringer har i disse dager uttalt sin beundring over vår holdning og vår disiplin midt under festrusen. Jeg har selv følt denne beundring da jeg den første natten gikk over Karl Johan og så hvorledes enslige tyskere banet seg veg gjennom folkemassene uten å utsettes for den skamløse hån som folk uten kultur viser den falne fiende. Der hersket bare glede og forløsning, det roptes intet *Vae Victis* — Ve de overvunne.

113466

HOLDNING

En tale i kringkastningen av Nic. Stang

har vært brun pest, nazipest, Europa. Vi må håpe til alle tider og ved det beste i oss ikke er blitt smittet av den kriseperioden vi nå har gjennomlevd, er det selve vår livsoppgave som har tvunget oss til for å flykne oss til et annet land (for krigen kjempet for og for å flykne oss til et annet land). Militærnektelsen gikk til den stillferdige og gode politisk intrigant som, som omstendighetene, måtte og se være ham for å gi en samfunnsstøtte og skoleguttene søkte og bort fra familie- og politisk politiet som til «løgner». Det er alt det som er skjedd i vår overflatefenomener, som ikke har rørt ved oss og dypest i oss. I vårt hjerte dybder eier vi et motstandssyn og en sann og ekte holdning som ligger bak de ytre handlingene. Den selv, stillingen vi tok, den er riktig nettelig. Det gjaldt å redde de

grunnverdiene våre handlinger tilsynelatende var i strid med.

For her gjaldt det opprettholdelsen av selve de verdier som vår egen grunninnstilling var uløselig knyttet til. Dør denne verden av verdier og vurderinger som vårt eget sinn er en del av, vil delen følge det hele i undergangen og vi selv gå til grunne.

Derfor er det selve vår innerste vilje som reiser seg mot de kreftene som vil bryte ned det vi er glad i, og alt som betyr noe for oss her i verden.

Derfor får vi også moralsk rett til å bryte med våre egne prinsipper og ideer og bekjempe de nedbrytende kreftene med deres egne våpen og metoder. Faren er bare den at dersom kriseperioden varer altfor lenge, kan mange av oss bli forpøblt og brutalisert nettopp ved å nytte de metodene vi bekjemper og dypest sett foraktet.

Pasifistenes gamle slagord: *Vold avler vold* hører til de enkle sannhetene vi bør minne oss selv om i dag og i dagene framover. Vi må også minne oss selv om at de midlene vi har brukt gjennom flere år

... er atter fritt - -

og vi dukker opp fra illegaliteten med Avantgardens for å fortsette i dagens lys. Vår oppgave er å være en ledende kraft for de aktive intellektuelle, og danne broen mellom de forskjellige positive stemmer i den norske åndsarbeideres rekke. De fleste er vel villige til å samarbeide med hvilken betydning sabotasjehandlinger, de illegale nyhetsspredningene, parolene — og til å ta til åndens front — hadde.

Den mindre viktig er det å festne samarbeidet med de alltid uenige grupper innen de intellektuelle selv — nå når samarbeidet og fellesskapet er det eneste som kan føre oss ut av ødelegelsen av vårt land — det eneste som kan lede den nye innstilling motstandstronten skapte over i det nye som begynner nå.

AKTIV KRIGFØRING — AKTIV FRED

det er vårt motto, nå når —

VAR KAMP ER KRONET MED SEIER!

Redaksjonen.

om Gide, Duhamel og Mauria set en stolt arriere-gardekan de beste franske forbilder. I rige Paris-presse består nesten alle av motstandsgruppe og aviser som nå er blitt r og seerorganer.

Reat legalt er forholdene e og bevende. Motstandsgruppene franske enkelt de tyskkon avisers trykkerier og kontor etisk er de beslagnag av sta illater de nye avisene Å bru le Figaro har som et unntal a overta sine gamle eiendel

Partibladene står i samme til partiene som før, men de l illegale organer — «Combat», «Tireur», «L'Aurore», «RÉS osv. — kontrolleres av en som utga avisen da den h underjordisk eksistens. N disse blad var organer for som senere er smeltet samm de andre, men bladet fort eksistere, søker et publiku beider sin egen politikk. Og franske presse er stolt av komst.

Denne stolthet er den nye presses adelsmerke. Målesto en journalist vil i framtiden han skriver sannheten. neppe hindre folk i å skriv teler, og ikke hele den tid legale presse vil leve vider tjener det heller ikke. Men h for tiden har flere aviser et hensiktsmessig, er det ford ligere illegale aviser har i forsøke om de er levedygt om det fins overflødigde or er det en billig pris å bet system som ialfall har g pressen en ny moralsk sta

Den nye franske presse i gjør i det store og hele de som historien har gitt det ikke så forskjellig fra d presse som en kanskje kunu tet, men den er naturligvis intellektuelt ærlig og den for direkte korripsjon, so utbredt før krigen og so kreftskade i fransk offe mange av de mest kjente seg ganske enkelt kjøpe, franske og utenlandske int

Nivået er høyt i «Comba tør: Albert Camus), hvis l på et beundringsverdig n intellektuelt nivå og vis sunn politisk sans. Av a framskutte nye blad ei Tireur», et politisk og polei for radikale som er mist overfor klerikalismen og overfor de gamle partier. som anslår en mer folkel har nådd store opplagst: Parisien Libéré, «Libér «France-Soir».

«Nouvelle Revue Fran før krigen et av verdens rere månedssblad, et uvurd for idédebatter og littere menter. Tyskerne overtok kupasjonen kontrollen ovi liknende tidsskrifter, og l løpet av kort tid å tilsmus gamle navn og ødelegge N.R.F.s abonnentall sank 9000 til 600. Det kommer gjenoppstå. Av de nye merker man seg «La Fra cure» som fortsetter et legalt tidsskrifts tradisj lødige artikler om politis nomiske spørsmål. Man v lertid at et helt nytt tid: navnet «Les Temps Mode gert av Paul Sarthe, vil virkelige arvtaker.

NAZ 10039

Kun 4 - 46 (9.8.45) - 80. 1-3, og 9, mangler.